

MOKINIŲ TYRIMO, SKIRTO ĮVERTINTI KAUNO JONO LAUŽIKO MOKYKLOS MIKROKLIMATĄ, ATASKAITA

Tyrimas, skirtas įvertinti Kauno Jono Laužiko mokyklos mikroklimatą, suplanuotas ir atlikta anketinė apklausa tarp mokyklos mokinių 2022 metų balandžio – gegužės mėnesiais.

Tyrimą atliko ir ataskaitą paruošė mokyklos psichologo asistentė Kristina Sakavičienė .

Ugdymosi procesas mokiniams turi teikti geras emocijas. Psichologiškai saugi mokyklos aplinka skatina mokinių kūrybiškumą, mąstymą, stiprina savivertės, bendrumo jausmą, pasitikėjimą savimi, mažina nerimą, vienišumo jausmą ir tarpusavio patyčias. Palankus mokyklos mikroklimas mažina adaptacijos sunkumus, nenoro mokytis prielaidas ir gerina mokymosi rodiklius. Todėl labai svarbu ugdymo įstaigoje palaikyti teigiamą emocinį mikroklimatą, kuriame mokiniai gerbtų vienas kitą, palaikytų draugiškus santykius, prisiimtų atsakomybę už savo poelgius ir siektų savo bei bendrų mokyklos tikslų.

Teigiama, kad mokyklos mikroklimatą tiek bendrojo lavinimo, tiek specialiosiose mokyklose lemia bendradarbiavimo kultūra – viena iš būtinų sąlygų, kuriant pozityvų mikroklimatą, lemiantį mokinių socializaciją ir jų mokymosi pasiekimus (Kaffemanienė, 2004).

Mokytojų ir mokinių tarpusavio santykiai, jų bendravimas ir bendradarbiavimas yra labai svarbūs vaiko socializacijos procesui, mokymosi pasiekimams. Mokyklos mikroklimas suprantamas, kaip tam tikra aplinka, kurioje kuriami ir įvertinami ugdymo įstaigos pedagogų ir mokinių tarpusavio santykiai, mokinių emociniai, fiziniai, socialiniai saugumo poreikiai, bendra mokyklos, klasės aplinka, psichologinė socialinė pagalba, psichologinis klimatas (Paškauskienė, 2007).

Remiantis Gedvilienės ir Bulotos tyrimu (2012) derėtų napamiršti, kad teigiami tarpusavio santykiai mokykloje lemia gerą mokinių savijautą ir norą lankyti mokyklą bei siekti tobulėjimo.

Tyrimo uždaviniai:

- atskleisti mokinių požiūrį į jų santykį su bendraamžiais, mokytojais,
- rasti (pastebėti) veiksnius, įtakojančius nerimo (baimės) priežastis,
- nustatyti mokinių savijautą mokykloje.

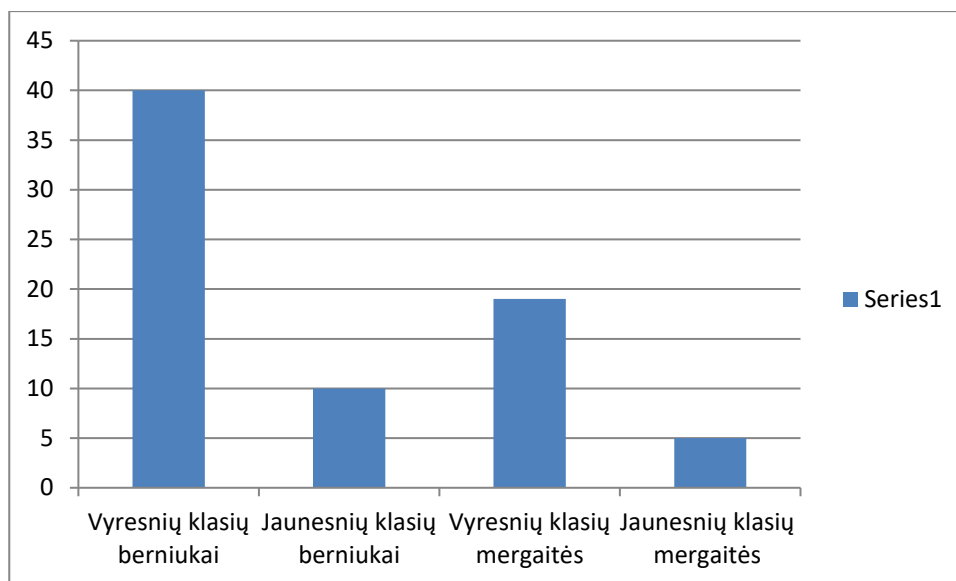
Tyrimo tikslas: išsiaiškinti Kauno Jono Laužiko mokyklos mikroklimate palankumą jos mokiniams.

Tyrimo metodas: anketinė apklausa.

Gera mokinių psichinė ir emocinė savijauta priklauso nuo bendro mikroklimate ugdymo įstaigoje. Mikroklimate ugdymo įstaigoje gali lemti tokie veiksniai, kaip:

- Mokinio klasės atmosfera.
- Pasitenkinimas mokymo(si) procesu.
- Santykis su klasės draugais ir kitais mokyklos bendraamžiais.
- Tarpusavio santykiai su mokytojais, mokytojų padėjėjais ir kitais vaiko pagalbos specialistais.
- Saugumo pojūtis mokykloje.
- Mokyklos bendruomeniškumas ir palaikymas.
- Bendra mokinio fizinės ir psichinės sveikatos būklė.

Tyrimo anketinėje apklausoje dalyvavo 77 Kauno Jono Laužiko mokyklos mokiniai. 3 anketų duomenys neįtraukti į duomenų skaičiavimą, nes buvo arba neatsakyta, arba visi galimi atsakymai pažymėti, arba sugadinta anketa. Suvesti 74 apklausoje dalyvavusių tiriamųjų atsakymai. Viso buvo apklausta 10 berniukų ir 5 mergaitės iš 2 – 5 klasių (jaunesni pagal amžių mokiniai) bei 40 berniukų ir 19 mergaičių iš 6 – 10 ir socialinių įgūdžių klasių (vyresni pagal amžių mokiniai). *1 lentelėje* matomas apklausoje dalyvavusių mokinių pasiskirstymas pagal lytį ir amžiaus grupes.

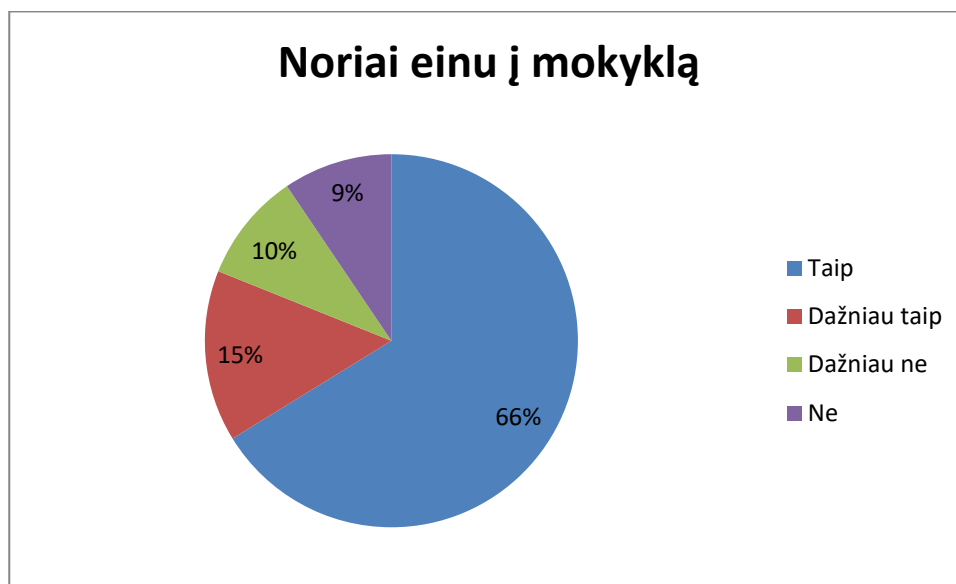
1 lentelė

Gauti mokinių anketinės apklausos rezultatai pateikiami lentelėse arba pavaizduoti diagramose.

	Taip	Dažniau taip	Dažniau ne	Ne
Noriai einu į mokyklą	49	11	7	7
Mano klasėje man gera	63	5	5	1
Mano klasės mokiniai yra draugiški	53	15	5	1

2 lentelė

2 lentelėje matome rezultatus, gautus supildžius 74 apklausos anketas – dauguma mokinių noriai lanko mokyklą. Tai gali lemti tokie veiksniai, kaip draugiški klasės mokiniai ir gera bendra klasės atmosfera. Tik 7 mokiniai iš 74 nenori eiti į mokyklą. 3 lentelėje – procentinis pasiskirstymas tarp noriai lankančių mokyklą ir nenorinčių lankyti – tik 9% mokinių nenori lankyti mokyklos.

3 lentelė

Savo klasėje turiu draugą/ draugus	Taip	Ne
	70	4

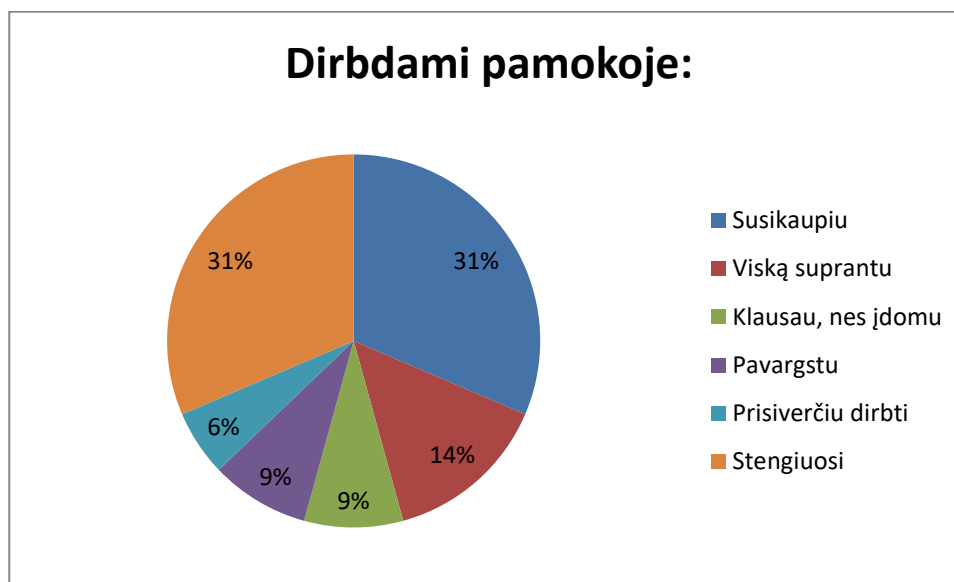
4 lentelė

4 lentelėje matome, kad iš 74 apklaustųjų tik 4 mokiniai teigia neturintys draugų. Šis atsakymas koreliuoja su 2 ir 3 lentelės reikšmėmis – tikėtina, kad mokiniai noriai eina į mokyklą, nes jie turi klasėje draugų ir jiems gera būti bei mokintis kartu savo klasėje.

Dirbdamas pamokoje aš:	
Susikaupiu	11
Viską suprantu	5
Klausau, nes įdomu	3
Pavargstu	3
Prisiverčiu dirbti	2
Stengiuosi	11

5 lentelė

5 lentelėje pateikti rezultatai, parodantys, kiek mokinių, dalyvavusių apklausoje, geba dirbdami pamokoje susikaupti ir kiek mokinių pamokoje dirbant stengiasi. Rezultatas dviejų atsakymų vienodas – po 11 mokinių. Galima būtų teigti, kad abu rezultatai koreliuoja – kuo stipriau pamokos metu mokiniai stengiasi, tuo lengviau jiems pavyksta susikaupti.

6 lentelė

6 lentelėje galima matyti, kad vienodai procentaliai pasiskirsto gebantys susikaupti ir tie, kurie stengiasi, atlikdami užduotis pamokoje – po 31% mokinių. Trijose kategorijose tiriamųjų

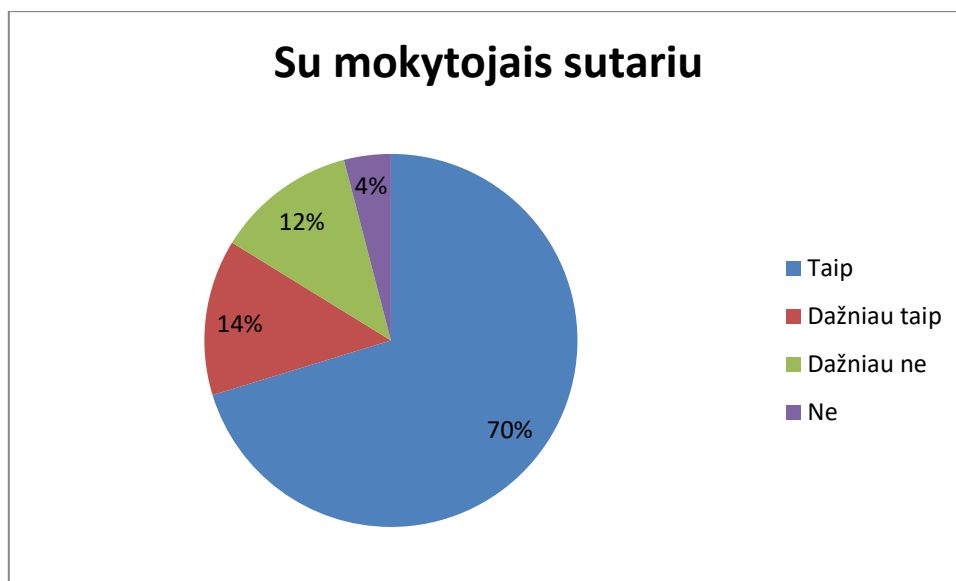
atsakymai pasiskirstė panašiai – nuo 6% iki 9%, o 14% mokinių teigia, kad dirbdami pamokoje viską supranta.

	Taip	Dažniau taip	Dažniau ne	Ne
Su mokytojais sutariu	52	10	9	3
Jaučiuosi saugus savo klasėje	55	15	3	1
Jaučiuosi saugus su bendraamžiais	41	14	4	0

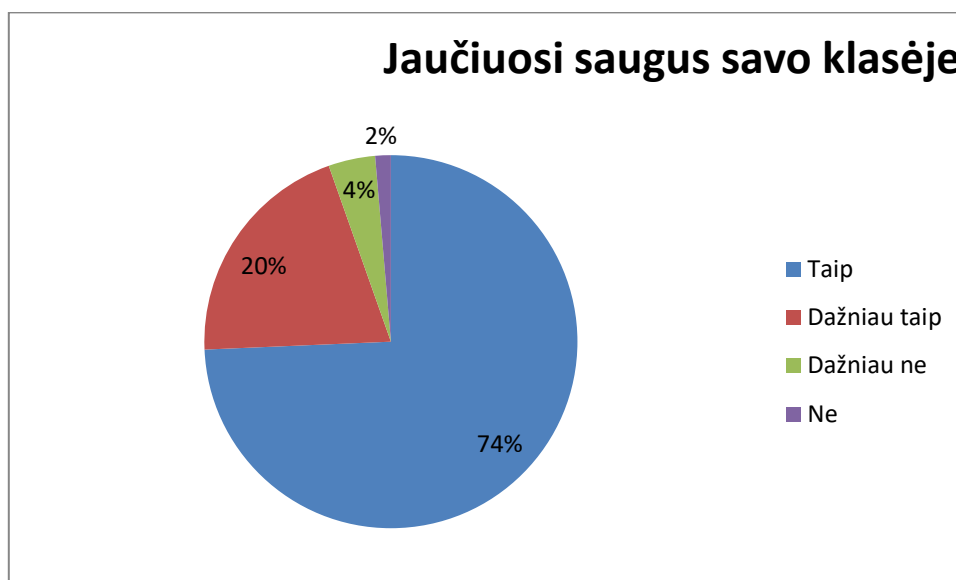
7 lentelė

7 lentelėje matome, kad tik 1 mokinys iš visų dalyvavusių apklausoje atsakė nesijaučiantis saugiai savo klasėje, o 3 mokiniai iš atsakiusių į anketos klausimus teigia nesutariantys su mokytojais. Kiti rezultatai šioje lentelėje rodo, kad didelis skaičius mokinių mokykloje sutaria su mokytojais ir jaučiasi saugūs su bendraamžiais – nuo 41 iki 55 tiriamųjų pasirinko teigiamą atsakymą.

8 lentelėje matome procentinį mokinių pasiskirstymą tarp sutariančių su mokytojais ir nesutariančių – sutariančių mokinių net 70%, o *9 lentelėje* matome dar didesnį skaičių mokinių, kurie jaučiasi saugūs klasėje – net 74% visų mokinių, dalyvavusių apklausoje.

8 lentelė

9 lentelė

Į klausimą, dėl ko mokiniai atėję į mokyklą nerimauja (bijo), kai kurie tiriamieji atsakė, kad neturi dėl ko nerimauti ar bijoti – 7 mokiniai mokykloje nieko nebijo arba nejaučia nerimo. Tiek pat mokinių – 7, teigia nerimaujantys dėl mokytojų. 12 tiriamųjų baiminasi būti atstumti. Šis rezultatas patvirtina nuostatą, kad vaikams ir paaugliams yra svarbu būti priimtiems bendraamžių,

priklausyti jų grupėms. Didžiausias tiriamųjų skaičius teigia, kad bijo nesėkmių – 17 mokinių pasirinko šį atsakymą. Tokį atsakymo pasirinkimą galėjo sąlygoti mokinių, dalyvavusių anketos pildyme, socialinės sąlygos, bet tai tik prielaida, remiantis kitų tyrėjų išvadomis (Barkauskaitė, Gaigalienė, Indrašienė, Rimkevičienė, Guoba, 2005). Mokiniai taip pat bijo kritikos ir pastabų bei susimauti – kiekvienas teiginys surinko po 11 balų. Toks rezultatas patvirtina nuostatas, kad paaugliai nemėgsta kritikos ir pastabų, nes jiems tai iššaukia norą priešintis ir maištauti, o susimauti mokiniams būtų tolygu sugadinti savo įvaizdį, kuris gali būti svarbus, kad priklausyti pasirinktai bendraminčių grupei.

Visus atsakymų į klausimą apie nerimą ar baimes rezultatus galima matyti *10 lentelėje*:

Atėjęs į mokyklą nerimauju (bijau)dėl:	
Nesėkmių	17
Atsiskaitymų	5
Būti atstumtu	12
Nepritapti klasėje	4
Kritikos ir pastabų	11
Susimauti	11
Kai kurių mokytojų	7
Kita (įrašyti) (pasirinkę šį atsakymą, teigė nieko nebijo)	7

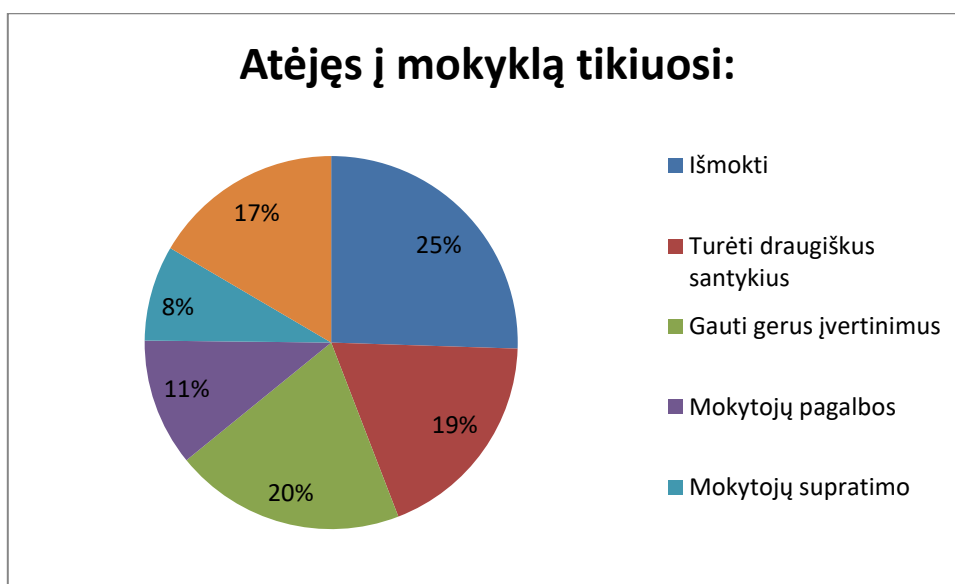
10 lentelė

Klausimo apie tai, ko tikisi mokiniai, atėję į mokyklą, atsakymai matomi *11 lentelėje*. Atsakinėjant į klausimus galima buvo rinktis po kelis tinkančius atsakymus. Daugiausiai tiriamųjų atsakė, kad mokykloje tikisi išmokti ir gauti gerus įvertinimus: išmokti – 37, gerus įvertinimus gauti – 29 atsakiusiujų. Nemažai mokinių lankydami mokyklą tikisi įdomaus

gyvenimo – 27 mokiniai pasirinko šį atsakymą. Procentinį pasiskirstymą tarp to, ko tikisi mokykloje mokiniai, galima matyti 12 lentelėje.

Atėjęs į mokyklą tikiuosi	
Išmokti	37
Turėti draugiškus santykius	27
Gauti gerus įvertinimus	29
Mokytojų pagalbos	16
Mokytojų supratimo	12
Įdomaus mokyklos gyvenimo	27

11 lentelė

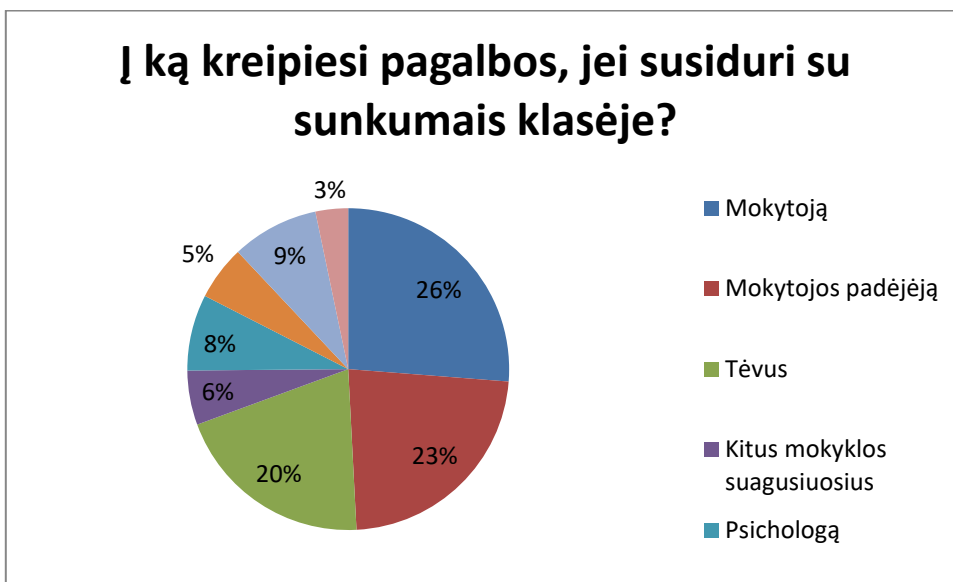
12 lentelė

Atsakydami į klausimą į ką kreiptųsi pagalbos, jei susidurtų su sunkumais klasėje, tiriamieji nurodė, kad dažniausiai kreiptųsi į mokytoją – 48 pasirinkimai, padėjėją – 42, ir tik po to tėvus – 37. Rezultatai parodė, kad į psichologą ar socialinį pedagogą kreiptųsi mažiau mokinių, nei į mokytojus ar tėvus. Rezultatai prognozuojami, nes mokiniai labai daug laiko praleidžia

mokykloje, o šalia jų būna mokytojai ir padėjėjos. Kad tėvai neliktų nuošalyje, derėtų pagalvoti apie didesnę tėvų įsitraukimą į ugdymo procesą. Tiriamųjų atsakymų rezultatus galima matyti 13 lentelėje, o procentinį pasiskirstymą – 14 lentelėje.

Į ką kreipiesi pagalbos, jei susiduri su sunkumais klasėje	
Mokytoją	48
Mokytojos padėjėją	42
Tėvus	37
Kitus mokyklos suaugusiuosius	10
Psichologą	14
Socialinį pedagogą	10
Klasės draugus	16
Į nieką	6

13 lentelė

14 lentelė

Klausimui „Kaip Tu jautiesi mokykloje?“ išanalizuoti buvo pateiktos trys Likerto skalės, kuriomis buvo siekta sužinoti, kiek stipriai mokiniai jaučiasi mokykloje darbingi ir atvirkščiai – be energijos, kiek jie geba būti dėmesingi ar išsiblaškę ir kiek stipriai patenkinti ar nusivylę. Kaip pasiskirstė tiriamųjų atsakymai, matoma 15 lentelė:

Kaip tu jautiesi mokykloje					
Darbingas	atsakymai	Dėmesingas	atsakymai	Patenkintas	atsakymai
10	22	10	17	10	33
9	9	9	8	9	6
8	7	8	6	8	3
7	3	7	2	7	2
6	2	6	2	6	2
5	9	5	15	5	7
4	2	4	3	4	
3		3	2	3	2
2	1	2	2	2	
1		1	1	1	
0	4	0	1	0	4
Be energijos		Išsiblaškęs		Nusivylęs	

15 lentelė

Galima matyti pagal bendrus rezultatus, kad mokiniai pakankamai aukštais balais įsivertino savo darbingumą mokykloje – 22 balai. Mokinių dėmesingumas mokykloje įsivertintas žemesniu balu – 17 balų. Pasitenkinimo mokykla rodiklis pakankamai aukštas – 33 balai. Šis paskutinis balas tarsi apibendrina viso tyrimo rezultatus, kurie rodo aukštus vertinimo balus, atspindinčius bendrą gerą mokyklos mikroklimatą.

Į klausimą „Ar Tave kankina kokie nors skausmai?“, teigiamai atsakė 14 vyresnių klasių mokinių, o 45 vyresnių klasių mokiniai atsakė, kad nekankina jokie skausmai. Tie, kuriuos kankina skausmai, įvardijo tokius skausmus:

- Galvos skausmai.
- Pilvo ir skrandžio skausmai.
- Kojų ir rankų skausmai.
- Širdies skausmai.
- Skausmai, kuriuos jaučia būdami įsitempę ir apimti nerimo.
- Skausmas, kai kitas asmuo muša. Kartu jaučiamas ir liūdesys.

Paskutinis atsakymas apie skausmą, kai kitas asmuo muša mokinį, gali koreliuoti su atsakymais aukščiau, nes buvo atsakiusių, kad nesijaučia saugūs savo klasėje su bendraamžiais ar nesutaria su mokytoju

TYRIMO IŠVADOS

Atlikus Kauno Jono Laužiko mokyklos mokinių apklausą, suskaičiavus bei apibendrinus anketų duomenis, galima būtų, remiantis gautais tyrimo rezultatais, teigti, kad mokykloje – teigiamas mikroklimatas. Tyrimo rezultatai parodė, kad mokyklos mikroklimatas atitinka pozityvaus mikroklimato kriterijus:

1. Mokiniai noriai eina į mokyklą, nes jų klasėse gera būti, jie tikisi įdomaus mokyklos gyvenimo.
2. Pamokų metu mokiniai stengiasi susikaupti, mokintis ir gauti gerus įvertinimus.
3. Mokiniai sutaria su mokytojais, o susidūrę su sunkumais, kreipiasi pirmiausiai į juos ir mokytojų padėjėjus.
4. Mokiniai nerimauja dėl nesėkmių, bet žino, kad prireikus pagalbos, gali kreipti į socialinį pedagogą ar psichologą.
5. Savo klasėse ir tarp bendraamžių mokiniai jaučiasi saugūs.
6. Mokiniai turi draugų ir palaiko draugiškus santykius.
7. Mokyklos mokiniai mokykloje save vertina, kaip darbingus, dėmesingus ir patenkintus mokykla.

LITERATŪRA

Barkauskaitė, M., Gaigalienė, M., Indrašienė, V., Rimkevičienė, V., & Guoba, A. (2005). Socialinių veiksnių ir mokymosi nesėkmių sąsajos. *Pedagogika*, 142-147. Rasta: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2005~1367156703285/J.04~2005~1367156703285.pdf>

Gedvilienė, G., & Bulota, R. (2012). Nesėkmingo mokymosi priežastys bendrojo ugdymo mokyklose ir mokinių požiūris į jaunimo mokyklas. *Socialinis ugdymas*, (21), 62-74. Rasta: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2012~1367188573556/J.04~2012~1367188573556.pdf>

Kaffemanienė, I. (2004). Šiuolaikinės mokyklos klimatas ir jo veiksniai. *Specialusis ugdymas*, (1), 49-66. Rasta: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2004~1367187748461/J.04~2004~1367187748461.pdf>

Paškauskienė, L. (2007). *Teigiamo mikroklimato įtaka mokinių socializacijai ir jo kūrimo bendrojo lavinimo mokyklos 9-12 klasėse prielaidos* (Doctoral dissertation, Vilnius Pedagogical University). Rasta: http://vddb.laba.lt/obj/LT-eLABa-0001:E.02~2007~D_20070816_170959-69664

Kristina Sakavičienė,

Kauno Jono Laužiko mokyklos

psichologo asistentė